

Social- og ældreminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Samråd om retssikkerhed på handicapområdet – SOU alm. del – samrådsspørgsmål H-K
Dato / tid	Den 11. februar 2021 kl. 13-15
Sted	SOU
Talens varighed	Ca. 15 min.
Talens formål	Besvare samrådsspørgsmål H-K
Publikum og programpunkt	-

Samrådsspørgsmål H-K stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF), Kristian Hegaard (RV), Charlotte Broman Mølbæk (SF) og Henrik Vinther (RV)

Samrådsspørgsmål H

"Vil ministeren redegøre for, hvilke ændringer regeringen har planer om at foretage som følge af, at en undersøgelse fra Danske Handicaporganisationer viser, at flere end syv ud af ti personer med handicap, der har svaret på undersøgelsen, siger, at de ikke har fået at vide, hvilken hjælp de havde krav på, 57 pct. blev slet ikke eller i mindre grad involveret, og 44 pct. oplevede, at økonomiske overvejelser fremfor fagkundskaben styrede, idet der henvises til artiklen "Handicap koster: Vi må betale mere selv" fra Politiken den 3. januar 2021?"

Samrådsspørgsmål I

"Vil ministeren redegøre for, om det er ministerens opfattelse, at de høje omgørelsesprocenter på det specialiserede socialområde i Ankestyrelsen falder af sig selv, eller der er behov for politiske tiltag til at styrke retssikkerheden og i givet fald hvilke?"

Samrådsspørgsmål J

"Vil ministeren redegøre for, om ministeren finder det rimeligt, at mennesker med handicap selv skal betale for at få den hjælp, de

har behov for, herunder de udfordringer dette medfører i forhold til øget ulighed?”

Samrådsspørgsmål K

”62 pct. oplever at hjælpen er blevet dårligere, efter at den er overgået til kommunen. 50 pct. er slet ikke blevet vejledt i hvilke muligheder, de har for at få hjælp, og 40 pct. mener, at deres hjælp er blevet ringere de seneste 5 år. Vil ministeren redegøre for, om ministeren finder dette tilfredsstillende, og hvad regeringen vil gøre for at skabe mere tilfredsstillende forhold for mennesker med handicap i Danmark?”

Det talte ord gælder

[Indledning]

Jeg vil gerne starte med at takke for samrådsspørgsmålene og anledningen til at diskutere retssikkerheden på handicapområdet og Danske Handicaporganisationers undersøgelse af deres medlemmers oplevelse af den hjælp, de får.

Da spørgsmålene hænger tæt sammen, vil jeg besvare dem samlet.

Jeg har sagt det før, og nu siger jeg det igen: I et velfærdssamfund som vores skal det ikke være en kamp at få hjælp. Og inden folk nu iler til tasterne på Twitter og andre steder for at skrive, at ”ord gør det ikke alene, der skal også handling til”, så lad mig slå fast, at det er jeg bestemt meget bevidst om.

Jeg forstår godt utålmodigheden! Både fra mine kollegaer her i Folketinget – men også fra dem det handler om: Mennesker med handicap og deres pårørende.

Men jeg må også appellere til, at vi er ærlige over for hinanden i dette lokale.

Er vi egentlig overrasket over DH's undersøgelse, som er anledning til samrådet? Vidste vi ikke godt, at mange oplever ikke at få vejledning eller fornemmer, at økonomien fylder over fagligheden?

Det tror jeg, at vi gjorde. Så der er ingen grund til at påstå, at nogle af os ikke kender problemerne eller ikke tager dem alvorligt. Jeg vil også appellere til, at vi tager ansvaret på os bredt politisk. Vi har under den tidligere regering laver en bred satspuljeaftale med mange initiativer på retssikkerhedsområdet.

I den seneste finanslov har vi også taget tiltag – godt båret frem i forhandlingerne af SF, Enhedslisten, Radikale Venstre og Alternativet.

Jeg tror, at de mange tiltag betyder noget. Det antager jeg i øvrigt at alle partier, der har båret dem igennem, gør. Men de tager tid, og der er ingen snuptagsløsninger.

Ellers var det jo gjort for længst, fordi uanset partifarve kan ingen leve med den kritik af området, som helt berettiget finder sted.

Vi ved godt alle sammen, at der ikke er snuptagsløsninger, fordi vi har siddet i forhandlingslokalerne og prøvet at finde løsninger sammen – ikke én gang, men mange gange.

Jeg håber derfor også på en anerkendelse af, at den her regering – sammen med støttepartierne – faktisk har lagt en ny kurs på det her område. Og allerede har taget en lang række vigtige skridt for at forbedre hjælpen til mennesker med handicap.

Som DH's undersøgelse også viser, har vi et vigtigt arbejde foran os med at sørge for, at mennesker med handicap ikke skal kæmpe mod systemet for at få den hjælp, de har brug for.

Ligesom vi skal have gjort noget ved den mistillid, som desværre eksisterer på handicapområdet.

Det er nemlig én af de fornemmeste opgaver for vores fælles velfærdssamfund at sørge for, at borgerne får den hjælp, som de har ret til og behov for, så deres hverdag kan hænge sammen, og de kan leve en tryk tilværelse uden frygt for, hvad fremtiden bringer.

Et handicap skal ikke spænde ben for, at det enkelte menneske kan leve det liv, man ønsker. Der skal fællesskabet træde til.

Derfor er DH-undersøgelsen meget trist læsning. Fordi den viser, at mange af de medlemmer, der deltager i undersøgelsen, oplever, at de får utilstrækkelig hjælp fra deres kommune.

For nej, det skal selvfølgelig ikke være sådan:

- at man oplever, at man ikke bliver inddraget og hørt i sin sag,
- at man ikke får den fornødne vejledning om de hjælpemuligheder, der er, og
- at økonomiske hensyn vægter tungere end faglige.
- Og nej man skal selvfølgelig heller ikke selv betale for nødvendig hjælp.

[Kommunal opgave at yde hjælp]

Vi skal alle kunne leve i tryghed om, at fællesskabet holder en hånd under os, hvis tilværelsen pludselig skulle spænde ben for os på den ene eller den anden måde.

På handicapområdet skal det gerne være sådan, at én ulykke rent faktisk kommer alene.

Men vi må også passe på ikke at miste nuancerne i de her diskussioner. For der er heldigvis også meget, der går godt på handicapområdet. Og det siger jeg ikke for at forklejne problemerne. Men vi hører meget sjældent om de gode forløb eller om alle dem, der er glade for den hjælp, de får.

Jeg mener sådan set, at vi alle må gøre vores til ikke at bidrage til at øge mistilliden på området. Men også huske at se på, hvor det går godt.

Vi må ikke her fra Christiansborg bidrage til at grave grøfterne dybere, for det gavner bestemt ikke relationen mellem den enkelte borger og sagsbehandler.

Det håber jeg, at I er enige med mig i.

[Vigtig opgave at få rettet op]

Men som sagt, jeg ønsker på ingen måde at forklejne

problemerne – blot at vi hele tiden har nuancerne med!

Vi har i regeringen fra første færd set det som en meget vigtig opgave at få rettet op på forholdene på handicapområdet og på socialområdet generelt.

Vi har ikke i sinde at sidde passivt hen som den tidligere regering og blot vente på, om ikke omgørelsesprocenterne i Ankestyrelsen skulle falde af sig selv over tid.

Antallet af forkerte afgørelser er fortsat for højt på danmarkskortene. Og når DH-undersøgelsen beretter om oplevelsen af at få utilstrækkelig hjælp, manglende inddragelse og dårlig vejledning, så peger den jo på nogle ting, som vi som fællesskab skal lykkes bedre med.

For når borgerne oplever, at de ikke får tilstrækkelig hjælp, og når systemet bliver en modspiller i stedet for en medspiller, så lider retssikkerheden et knæk.

[Strukturelle tiltag]

Det er helt afgørende, at vi får genskabt tilliden og styrket

retssikkerheden, så borgerne modtager den rette indsats fra start.

Vi i regeringen tror hverken på snuptagsløsninger eller på lappeløsninger, hvor vi straffer kommunerne eller skruer lidt på lovgivningen. Det er forsøgt for længe.

Nogen peger på, at løsningen bare er at flytte handicapområdet væk fra kommunerne. Jeg tror, man skal være varsom med at tro, at det vil løse alting. For hvis man bare flytter opgaven, flytter problemerne jo med. Jeg mener grundlæggende heller ikke, at vi skal centralisere mere, end hvad der er nødvendigt. Danmark er blevet så rigeligt centraliseret i forvejen.

Og på nuværende tidspunkt har vi ganske enkelt heller ikke viden nok om tilbud og målgrupper til at stå på et tilstrækkeligt grundlag for at kunne vurdere, om en opgaveflytning er klogt.

Det vil derfor efter min opfattelse tendere til det uansvarlige, hvis vi uden videre løfter handicapområdet væk fra kommunerne. Men det er en diskussion, vi får lejlighed til at tage med hinanden igen inden længe, når vi skal behandle borgerforslaget om netop dette emne.

Når det så er sagt, så anerkender vi i regeringen fuldstændig behovet for at gå mere grundlæggende til værks.

Hvis vi skal opnå de ændringer, der er behov for, så skal vi skrue på de helt store håndtag og også turde lave nogle mere strukturelle ændringer.

Den enkelte sagsbehandler sætter sig jo til skrivebordet hver morgen med et oprigtigt ønske om at hjælpe borgerne og gøre en forskel, men de strukturelle rammer gør det ofte svært.

Først og fremmest ser vi det som helt afgørende at få rettet op på økonomien i kommunerne.

Den pressede økonomi er nemlig, som jeg ser det, den strukturelle hovedårsag til, at vi står i den nuværende situation, og det er et synspunkt, som også Betina Post – den tidligere formand for Dansk Socialrådgiverforening - har fremført. Og som DH's undersøgelse også anskueliggør, fordi en del af borgerne oplever, at økonomiske hensyn er mere tungtvejende end faglige.

For retssikkerheden er som oftest det første offer, hvis der er budgetmæssige udfordringer i kommunerne som en klog mand har sagt det.

I regeringen har vi derfor sat et stort velfærdsloft i gang i kommunerne på mere end tre mia. kr. i de seneste to økonomiaftaler. Og kommunerne har budgetteret med at bruge 1 mia. kr. ekstra på voksenhandicapområdet i 2020 i forhold til 2019. Samtidig har vi landet et mere retfærdigt udligningssystem, så der kan blive råd til bedre velfærd i hele landet.

Et løft af velfærdsøkonomien er nødvendigt, fordi velfærden i kommunerne – som jeg nævnte før – i mange år er blevet udsultet – først pga. finanskrisen og efterfølgende under den borgerlige regering, der var mere optaget af skattelettelser og nedskæringer i de kommunale budgetter.

Vi vil med den kommende velfærdslov sørge for, at velfærdsøkonomien følger med, efterhånden som vi bliver flere ældre og børn. Så der er råd til en ordentlig velfærd.

For det andet er Evalueringen af det specialiserede socialområde også helt central i arbejdet med at sikre, at borgerne får den rette indsats fra start.

For første gang i rigtig mange år, har regeringen nu – sammen med støttepartierne – igangsat en stor evaluering af området. Vi har lyttet til interessenterne på området, og vi får nu indsamlet et godt fundament af viden om tilbud og målgrupper på socialområdet.

I evalueringen ser vi bl.a. på, om der i kommunernes visitation er de rette kompetencer til stede til at vurdere borgernes behov og tilbyde den rette specialiserede hjælp af god kvalitet. Dét er helt afgørende for tilliden og retssikkerheden.

[Konkrete retssikkerhedsinitiativer]

Evalueringen af det specialiserede socialområde vil være med til at løfte indsatsen for mennesker med handicap helt strukturelt.

Det er et vigtigt tiltag, som jeg tror vi er mange, der har rigtig høje forventninger til. Men det er også et tiltag som mennesker med handicap ikke kan mærke her og nu.

Regeringen har derfor også i finansloven for 2021 sammen med de øvrige partier bag finanslovsaftalen afsat midler til flere borgerrådgivere.

Det er vigtigt i forhold til at styrke retssikkerheden generelt, men også for borgere med handicap.

En borgerrådgiver kan være den, der får en tilspidset situation til at løsne op, f.eks. ved at yde uvildig vejledning til borgeren og bistå med at pege på hjælpemulighederne og forventningsafstemme i forhold til, hvilken hjælp der kan ydes.

Vi har også fået gjort op med sparekonsulenter i kommunerne, så borgerne ikke risikerer at få reduceret deres hjælp fordi en konsulent, der tjener penge på at finde besparelser for kommunen har udtalt sig.

Det synes jeg er værd at glæde sig over.

For "no cure no pay"-tankegangen må aldrig vinde frem i det offentlige system på velfærdsområdet.

[Retssikkerhed som tema i KØA 22 og øvrige nye tiltag]

Men vi skal og kan gøre mere.

Man skal som borger have tillid til det system, som er sat i verden for at hjælpe én, og man skal altid opleve at blive mødt med høflighed, respekt og ordentlighed. Og man skal selvfølgelig føle sig inddraget i de beslutninger, der tages.

Samtidig skal vi have forbedret sagsbehandlingen i kommunerne, så den alt for høje omgørelsesprocent i Ankestyrelsen bliver bragt ned.

Regeringen vil derfor sætte retssikkerheden på handicapområdet på dagsordenen i de kommende forhandlinger med KL om kommuneøkonomiaftalen for 2022.

KL har på det seneste ved flere lejligheder tilkendegivet vilje til konstruktivt at gå ind i arbejdet med styrkelse af retssikkerheden.

Den tilgang er for mig at se helt afgørende for, at vi får løst problemerne, og jeg ser derfor også frem til, at vi får de her problemstillinger på bordet ved kommuneøkonomiforhandlingerne.

Som jeg nævnte tidligere, mener jeg, at det er helt afgørende, at vi taler sammen og skaber fælles fodfæste frem for, at vi graver grøfterne dybere.

Vi skal ikke stå i hvert vores ringhjørne hjørne og pege fingre. Det gør ikke noget bedre for nogen. Vi skal i stedet sætte os ved samme bord og forpligte hinanden på at gøre det bedre for borgerne.

Derfor vil jeg som noget nyt også tage initiativ til et partnerskab med KL, Danske Handicaporganisationer og Dansk Socialrådgiverforening om tillid og retssikkerhed på handicapområdet.

I partnerskabet kan vi få sat problemstillingerne på dagsordenen, og vi kan fortsætte det gode arbejde som DH og KL har igangsat med fælles fokus på borgerinddragelse.

For som jeg også nævnte før, er det væsentligt, at vi får genskabt tilliden mellem borger og system.

[Afrunding]

Hvis jeg så skal samle lidt op her til sidst, så er mit og regeringens væsentligste budskab, at det ikke skal være en kamp at få hjælp.

Og det skal ikke være sådan, at man oplever ikke at blive inddraget i sin sag eller får mangelfuld vejledning om den hjælp, der kan være relevant.

Vi skal have rettet op på området nu. Og vi er godt i gang.

Det gør vi først og fremmest med strukturelle greb, hvor vi sikrer de økonomiske rammer for et velfærdsløft i kommunerne, og hvor vi i Evalueringen af det specialiserede socialområde går grundigt til værks.

Og vi gør det med konkrete og målrettede initiativer til at skabe øget tillid, hvor nogle allerede er sat i gang, mens andre følger.

Og så vil vi tage retssikkerhed op som tema i de kommende forhandlinger med KL om kommuneøkonomiaftalen for 2022.

Regeringen har altså i gangsat en række tiltag, så vi kan få rettet op på området, få øget tilliden og stoppe grøftegravningen. Og vi har tænkt os at fortsætte!

Tak for ordet.